

Απαντήσεις Ιστορίας κατεύθυνσης Γ' λυκείου, 2022

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1.

α. σελ. 248 «Το Φροντιστήριο... συνείδησης»

β. σελ.86, «Το μοναδικό...1908».

γ. σελ. 77, «Μικρότερη απήχηση (στην εθνοσυνέλευση του 1862 – 64) είχαν ...αυτοκρατορία»

ΘΕΜΑ Α2.

α → Σ

β → Λ

γ → Λ

δ → Σ

ε → Σ

ΘΕΜΑ Β1.

Σελ. 80, «Το τρικουπικό κόμμα ....πτώχευση».

ΘΕΜΑ Β2.

Σελ. 154, α) «Η ΕΑΠ διέκρινε ... προλεταριάτου»

β) «Εξάλλου ... περιοχές».

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ 1

Το θέμα αναφέρεται στην πρώτη περίοδο της εγκατάστασης των προσφύγων στην Ελλάδα και περιλαμβάνει κείμενα αφηγήσεων και μαρτυριών σε μεταγενέστερες εκδόσεις.

Προτεινόμενη εκκίνηση : «Ο μικρασιατικός πόλεμος έληξε ...Ελλάδα» σελ. 144. Τις συνθήκες της μεταφοράς τους απεικονίζει το κείμενο του Μ.Ι. Smith (κείμενο Γ). Αναφέρεται στη μαζική διεκπεραίωση πρώτα των γυναικόπαιδων και έπειτα των ανδρών από τις ακτές της Μικράς Ασίας προς την Ελλάδα, σε πλοία όπου στιβάχτηκαν χωρίς να ξέρουν πού πηγαίνουν. Μάλιστα στο κείμενο 1 μαρτυρία αναφέρει τη γέννηση παιδιού στο πλοίο, πράγμα που δεν ήταν μεμονωμένο περιστατικό.

Ως τόποι αποβίβασης καταγράφονται ο Πειραιάς και η Θεσσαλονίκη, που προφανώς είχαν λιμάνια (κείμενο Γ). Κατά την αποβίβασή τους τους υποδεικνυόταν πού να κατευθυνθούν , όπως φαίνεται στο κείμενο Β.

Σελ. 146 – 148 «Οι πρώτες απογραφές... πρώτης ανάγκης». Σε αυτή τη βοήθεια αναφέρεται το κείμενο 3 που περιγράφει τις εθελοντικές επισιτιστικές προσφορές (σουπά, ψωμί) και τις προσφορές κλινοσκεπασμάτων (κουβέρτες) για τη στοιχειώδη ενίσχυση των αναγκών των προσφύγων.

Σε. 148, «Με την άφιξη ...πόλεων»

Στοιχεία κειμένου 3 : Καταγράφονται εικόνες της πρώτης άναρχης εγκατάστασης των προσφύγων σε προσφυγικούς καταυλισμούς, μέσα σε σκηνές σε διάφορα μέρη της Αθήνας όπως στον περίβολο του αρχαίου Ναού του Ολυμπίου Διός. Στο ίδιο πνεύμα το κείμενο Α παρουσιάζει κατειλημμένους όλους του δημόσιους χώρους. Της ελληνικής πρωτεύουσας: πλατείες, δρόμους, αποθήκες, δημόσια λουτρά, αλλά και θέατρα, ξενοδοχεία, όπου επιτράπηκε η χρήση ακόμη και των διαδρόμων, σύμφωνα με απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών του Σεπτεμβρίου του 1922, αλλά και υπηρεσίες. Σελ. 148 – 149, «Δεν έμεινε ... επικράτεια». Πράγματι προσωρινή διαμονή σε εκκλησία, που μάλιστα ήταν γεμάτη, περιγράφει η μαρτυρία του κειμένου Β.

Συνολική αποτίμηση κατά το δήμαρχο Αθηναίων παρουσιάζει ότι 70.000 πρόσφυγες διέμεναν στην Αθήνα σε 130 πρόχειρους καταυλισμούς, ενώ η δημοτικές υπηρεσίες μεριμνούσαν για τον καθαρισμό και την υγιεινότερη διαβίωση των χώρων.

Έτσι «καταλήφθηκαν ... πρόσφυγες» σελ. 149. Η διαβίωση σε παραχωρούμενους από τους ντόπιους χώρους, αναφέρεται και στο κείμενο Α, όπου ένα κοτέτσι καθαρίστηκε και διαμορφώθηκε κατάλληλα για να φιλοξενήσει οικογένεια για έναν μήνα. Στο κείμενο Β περιγράφεται η συγκατοίκηση προσφύγων και η βοήθεια που προσφερόταν από συγγενείς και φίλους, αλλά και αγνώστους, καθώς και η προσπάθεια αναζήτησης και εντοπισμού των μελών της κάθε οικογένειας, που είχαν χαθεί μετά τη βίαιη αποχώρηση από τη Μ. Ασία.

Σελ. 149, «Το πρώτο διάστημα ...πατρίδα».

ΘΕΜΑ Δ1

Το θέμα αναφέρεται στη σύγκρουση του Πρίγκιπα Γεωργίου ως Υπάτου Αρμοστή της Κρητικής Πολιτείας και του Ελευθερίου Βενιζέλου, διακεκριμένου Κρητικού πολιτικού κατά την εποχή αυτή και συμβούλου (υπουργού) Δικαιοσύνης για το σύντομο διάστημα 1898 – 1901. Τα δύο πρώτα παραθέματα που δίνονται προέρχονται από μεταγενέστερες πηγές (δευτερογενείς), ενώ το τρίτο αποτελεί πρωτογενή πηγή. Πρόκειται για την Προκήρυξη της αντιπολίτευσης της 26^{ης} Φεβρουαρίου 1905, που δημοσιεύεται στο σχολικό βιβλίο, σελ. 210.

α) Το πιο σημαντικό ζήτημα που προκάλεσε τη ρήξη Βενιζέλου – Πρίγκιπα ήταν η διαχείριση του εθνικού ζητήματος της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα. Όμως, η πολιτική και διπλωματική διαφωνία σύντομα πήρε χαρακτήρα προσωπικής αντιπαράθεσης. Σελ. 209, «Ο Βενιζέλος είχε καταστήσει ... γεννηθήτω φως».

Πράγματι με αυτά ο Βενιζέλος απαντούσε στις κατηγορίες που του απέδιδε το πριγκιπικό περιβάλλον και ο τύπος των Αθηνών. Εξηγούσε την απόλυση ως προσπάθεια αναζήτησης ενός «αποδιοπομπαίου τράγου», καθώς ο ίδιος γράφει, για το διπλωματικό αδιέξοδο των πρωτοβουλιών του Πρίγκιπα. (κείμενο Α) Έτσι, δικαιολογούσε ο τελευταίος την αποτυχία του.

Σελ. 209 – 210, «ο Γεώργιος .... Αντιπολίτευσης». Όμως, η απόλυση του Βενιζέλου δεν βοήθησε την επίλυση του Κρητικού, πράγμα που αύξησε τη λαϊκή δυσαρέσκεια στο νησί. Έτσι η αρχική απομόνωση του πρώην υπουργού αντικαταστάθηκε από συσπείρωση πολλών δυσαρεστημένων, πράγμα που εξόργιζε τον πρίγκιπα και τον οδηγούσε σε συμπεριφορά μεγαλύτερης αδιαλλαξίας, με αποτέλεσμα να μη διακρίνεται λύση, όπως αναφέρει ο Κων/νος Σβολόπουλος. (κείμενο Β)

Σελ. 210, «Κάτω από τις συνθήκες αυτές ... Πρίγκιπα».

β) σελ. 210, «στο τέλος ... Θέρισου».

Αναλυτικότερα στο κείμενο αυτό, κείμενο Γ, προτάσσεται το εθνικό όραμα, προφανώς υπονοείται η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, που αποφασίστηκε να επιζητηθεί με κάθε τρόπο. Ενδεικτική της διπλωματικότητας και των πιθανών μεταγενέστερων ελιγμών είναι η συνέχεια της προκήρυξης. Αναφέρει ότι σε περίπτωση που δεν μπορεί να υλοποιηθεί η ένωση επιζητείται η πολιτική ενίσχυσης των δεσμών της Κρήτης με την Ελλάδα με την αλλαγή του πολιτειακού καθεστώτος. Σαν Τρίτη πιθανή επιλογή αναφέρεται η αλλαγή του υπάρχοντος συντάγματος με κάποιο που πραγματικά θα προσομοιάζει με το ελληνικό (1864) και θα εξασφαλίζει πραγματική κοινοβουλευτική δημοκρατία. (Να σημειωθεί η σχετική ανακρίβεια του σχολικού βιβλίου για τη σχέση του πρώτου κρητικού συντάγματος με το ελληνικό, πράγμα που οι μαθητές δεν είναι υποχρεωμένοι να γνωρίζουν και η πιθανότητα οι μαθητές να επικαλεστούν τα αρνητικά γνωρίσματα του υπάρχοντος συντάγματος σελ. 208). Τονίζεται η απόφαση όλα τα παραπάνω να επιδιωχθούν με ένοπλες συναθροίσεις, φράση που παραπέμπει στην ετοιμαζόμενη επανάσταση. Τέλος επίσης πολλοί διπλωματικά αναφέρεται ότι η αλλαγή του Υπάτου Αρμοστή δεν είναι το ζητούμενο, εφόσον όμως πραγματοποιηθεί, ζητείται ο αντικαταστάτης του να είναι Έλληνας. Αλλιώς θα βρει αντίθετους τους Κρητικούς.

Γνωρίζουμε ότι η συνέχεια υλοποιήθηκε στο Θέρισο και στα γεγονότα που ακολούθησαν, τα οποία δικαίωσαν την πολιτική του Ελ. Βενιζέλου, αποστολή Διεθνούς Επιτροπής, παραίτηση Γεωργίου, ορισμός νέου Υπάτου Αρμοστή από τον Έλληνα Βασιλιά και έλευση Αλ. Ζαΐμη.

Επιμέλεια απαντήσεων : Στέλλα Αλιγιζάκη, φιλόλογος – ιστορικός, Μιχάλης Σμυρλάκης, ιστορικός.

ΔΙΑΔΕΚΤΙΚΗ
ΔΕΙΟΠΙΣΤΗ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ